

EEN NIEUWE STUDIEGROEP: BLOEMEN EN BIJEN

Een nieuwe loot in de reeks van studiegroepen van het Genootschap? Misschien wel. Interesse in insecten of planten is er bij tal van onze leden. Verdieping in het samenspel tussen deze twee levensvormen is echter iets wat te bescheiden in de belangstelling staat. Het vak bloembioïologie, dat zich met de onderlinge samenhang tussen planten en insecten bezighoudt, verdient het ten volle om meer aandacht te krijgen.

Iemand die dat op een bijzondere manier heeft weergegeven is Christian Conrad Sprengel in zijn boek "Das entdeckte Geheimnis der Natur im Bau und der Befruchtung der Blumen (1793)". Hij beschreef, 200 jaar geleden, de eerste juiste interpretatie van bloemorganen en bloeiedrag. Sprengel dient als de grondlegger van de moderne bloembioïologie te worden beschouwd. Toch heeft het vak niet de algemene bekendheid die het verdient.

Iemand die met ere mag worden genoemd om de bloembioïologie meer bekendheid te geven is Jac. P. Thijssse in het Verkade-album "De bloemen en haar vrienden (1934)". Het is nog steeds lezenswaard, men kan er in vinden welke insecten op welke bloemen vliegen, wanneer en op welke plaats. Hier is de bron te vinden waarom het zinvol is, over een studiegroep te beschikken die zich ten doel stelt gegevens te verzamelen rond het thema bloembioïologie. Omdat het leuk en nodig is. Een evenwichtig functioneren van bodem,

planten en insecten is immers vaak een graadmeter voor een gezonde natuur. Als een op insectenbestuiving aangewezen plant in staat is om zaden en vruchten te vormen, is er voedsel voor o.a. vogels. Daarvoor is nodig een gezonde, vochthoudende bodem, een evenwichtig functionerende plant en de juiste bestuivende insectensoorten.

Een groep, die dit scherp in de gaten houdt, is de imkerij. In deze kringen heeft de verarming van de bijenweide of de dracht de nodige aandacht en men tracht het een en ander te ondernemen ter verbetering. Hiermee beschikken de hommels en solitaire bijen echter nog niet over bescherming.

Toch is het zaak dat men zich hierin verdiept, knelpunten opspoorst en maatregelen treft ter bescherming van deze kwetsbare levensvormen. Veel informatie hierover is te vinden in "Die Wildbienen Baden-Württembergs", uitgegeven door Eugen Ulmer Verlag. Zo'n standaardwerk samenstellen voor de omstandigheden in Nederland zou een uitdaging zijn voor een Studiegroep Bloemen en Bijen.

In de natuur zien we veel voorbeelden van samenwerking tussen insecten en planten. Wat we nodig hebben is samenwerking tussen planten- en insectenmensen.

Vandaar de oproep: botanici, let eens wat meer op insecten en entomologen, let eens wat meer op planten.

Lei Hensels

VERENIGINGSNIEUWS

VERSLAG VAN HET PERIODIEK OVERLEG OP DINSDAG 12 APRIL 1994 TE MAASTRICHT

Aanwezig zijn: S. Jansen (Werkgroep Meinweg), W. Jansen (Sprinkhanenstudiegroep), H. van Buggenum (Herpetologische Studiegroep), L. Hensels (Bijenstudiegroep), W. Bult (Werkgroep behoud Schinveldse bossen en Brunssummerheide), H. van der Weijden (penningmeester), P. Thomas (Kring Heerlen), E. Blink (Plantenstudiegroep), J. van der Coelen (stichting Natuurpublicaties Limburg en redactie), L. Spoormakers en P. Jennen (Paddestoelenstudiegroep), J. den Boer (Computerbeheergroep), B. Graatsma (Computerbeheergroep, Mossenstudiegroep), J. Teeuwen (Kring Venray),

H. Gilissen (Vogelstudiegroep), W. van der Coelen (Zoogdierenwerkgroep), H. Schmitz (secretaris), T. Lenders (voorzitter), C. Adams (Kring Heerlen), L. Allemeersch (LIKONA), D. de Graaf (Museum).

Afwezig met kennisgeving zijn: R. Akkermans, E. Jans en R. Gubbels.

1. OPENING

Bij de opening van de vergadering wordt H. van der Weijden voorgesteld als de nieuwe penningmeester van het Genootschap. Een ander nieuw gezicht in het periodiek overleg is J. Teeuwen, voorzitter van de pas opgerichte Kring Venray.

2. VERSLAG VAN HET PERIODIEK OVERLEG VAN 14 OKTOBER 1993

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Naar aanleiding van het verslag wordt opgemerkt dat de voortgang van het invoeren van waarnemingen opnieuw geagendeerd had moeten worden. Nog niet elke studiegroep heeft een contactpersoon voor het invoeren van gegevens aangesteld.

3. MEDEDELINGEN

J. Teeuwen doet verslag van de oprichting van de nieuwe Kring Venray en schetst een beeld van de geplande activiteiten in het komende jaar.

L. Hensels kondigt de oprichting aan van een Bijenstudiegroep op 27 april tijdens een Kringavond te Maastricht. De studiegroep zal vooral aandacht besteden aan de relatie tussen bijen en planten.

De voorzitter doet verslag van de ledenvergadering op 29 maart waarin onder meer

enkele nieuwe bestuursleden gekozen werden. Recent werd aan W. Bult de Rector Cremerspenning uitgereikt.

Onlangs vond de eerste bijeenkomst plaats van het door de consulent NBLF ingestelde provinciale fauna-overleg, waarin het Genootschap vertegenwoordigd wordt door haar voorzitter. Onder meer werd afgesproken dat het Genootschap deel zal nemen aan een zogenaamde Klankbordgroep Natuur voor het Nationale Park de Meinweg. Te zijner tijd worden ook voor de Peel en de Hamert soortgelijke adviesorganen in het leven geroepen.

Onlangs vond bestuurlijk overleg plaats met de KNNV. Onder meer werden afspraken gemaakt over het verkopen van publicaties van beide verenigingen aan elkaars leden tegen gereduceerd tarief. In het Maandblad wordt te zijner tijd een lijst gepubliceerd van KNNV-publicaties.

4. STAND VAN ZAKEN PROJECTEN

In de zomer komt het hamsterproject in uitvoering. De bedoeling is om het verspreidingsbeeld van de hamster in kaart te brengen en aanbevelingen te doen voor bescherming. Voor het veldwerk worden medewerkers tegen betaling ingeschakeld. Het Ministerie van LNV en de provincie stelden daar subsidies voor beschikbaar. Er wordt nog onderhandeld over aanvullende sponsoring van het project door het bedrijfsleven.

Recent werd bekend dat er naar verwachting bij de gemeente Maastricht mogelijkheden bestaan om een monitoringproject op de Hoge Fronten door het Genootschap uit te laten voeren. Een verzoek daartoe is in behandeling.

Het project *Op de bres voor de Jeneverbes*, waarvoor in het kader van het ROM-project Mergelland 10.000 gulden beschikbaar werd gesteld, wordt vooralsnog beschouwd als een persoonlijk initiatief van een Genootschapslid. Nader overleg volgt over de mogelijkheid om er een Genootschapsproject van te maken.

Het project *Bedreigde Planten Zuid-Limburg* behoeft op korte termijn nadere uitwerking. Het Genootschapsbestuur en de provincie kwamen nadere voorwaarden overeen. Het resultaat moet bestaan uit een plantenatlas van Zuid-Limburg, die te zijner tijd uitgebreid wordt met een tweede deel voor de rest van de provincie. De leden van de plantenstudiegroep worden nauw betrokken bij dit project. Volgens E. Blink is op 27 april een bijeen-

komst gepland om alle leden van de studiegroep uitvoerig te informeren.

Het *Otterproject* is wat het Genootschap betreft afgerond. In het provinciaal fauna-overleg is voorgesteld dat de Waterschappen de coördinatie van de uitvoering op zich nemen. Het *Hommelproject* (in samenwerking met KNNV en NJN) komt uitvoerig aan de orde. In het meinumner van het Maandblad worden meldingskaarten ingesloten. Op 4 en 5 juni zijn er landelijke hommelkijkdagen. Het hele project is vooral gericht op promotie van natuurstudie en de deelnemende organisaties. Mogelijk kunnen de Kringen bijdragen door op de betreffende dagen eveneens hommelexcursies te organiseren.

Het project *Historische Referentie Natuur* (betreffende het ontsluiten van historische waarnemingsbronnen) kan in zijn volle omvang doorgaan. Voor de uitvoering kan via een banenpool een betaalde kracht aange trokken worden voor een langere periode.

De voorzitter stelt de vraag aan de orde of het Genootschap een centrale rol moet spelen bij de productie van een film over de Meinweg. Dit verzoek kwam van filmmaker J. Erkens. De aanwezigen zijn van mening dat aan dit verzoek niet tegemoet gekomen kan worden omdat zo'n film kan leiden tot een nog hogere recreatiedruk op het gebied, en vanwege de beperkte tijd die beschikbaar is bij NHG-leden.

5. JAARVERSLAGEN

De studiegroepen en kringen vinden het zinvol om de bestaande afspraak te handhaven dat elk jaar een beknopt jaarverslag aan de secretaris gezonden wordt. Dat schiet er in de praktijk nog al eens bij in. Afgesproken wordt om in het volgende NHG-jaarverslag (over 1994) een hoofdstuk te wijden aan de activiteiten van studiegroepen en kringen.

6. UITWISSELING VAN WAARNEMINGSGEGEVENS

Alle studiegroepen stemmen in met de constructie voor het uitwisselen van waarnemingsgegevens met de stichting IKL. De bedoeling is om vanaf nu ook met andere organisaties, zoals de stichting het Limburgs Landschap, soortgelijke afspraken te maken. J. den Boer dringt aan op het treffen van afdoende regelingen met SOVON, FLORON en andere landelijke projecten.

H. Gilissen signaleert dat een adviesbureau ten behoeve van een opdracht van de gemeente Maastricht alle studiegroepen afzon-

derlijk schriftelijk benaderd heeft met het verzoek om gegevens beschikbaar te stellen. Naar aanleiding hiervan wordt nogmaals nadrukkelijk afgesproken dat alle verzoeken om gegevenslevering doorgesluisd moeten worden naar de secretaris gegevenslevering, R. Gubbels.

Het INVENTAR-bestand bevat inmiddels 280.000 waarnemingen. De voorzitter benadrukt de noodzaak van gegevensinvoer van alle studiegroepen. De Vogelstudiegroep heeft inmiddels 15.000 waarnemingen ingevoerd. De paddestoelgegevens kunnen na invoer via INVENTAR beschikbaar gesteld worden aan het BIC.

7. RONDVRAAG

De plantenatlas van Belgisch Limburg, uitgegeven door LIKONA, kan via het eigen publicatiebureau gekocht worden door NHG-leden.

NHG-leden kunnen deelnemen aan door de KNNV georganiseerde kampen en reizen voor natuurstudie.

Bij de receptie van het museum is het voor NHG-leden om administratieve redenen niet mogelijk om publicaties tegen ledentarif te kopen. De kringen en studiegroepen zouden alle een eigen verkooppunt moeten inrichten; voor een deel is dat reeds het geval.

De voorzitter van de Vogelstudiegroep heeft in overleg met IVN-Roermond contact gehad met Staatsbosbeheer inzake het kappen van populieren bij de Doort na het winterseizoen. Dat resulteerde in uitstel van verdere werkzaamheden.

Henk Schmitz
Algemeen secretaris

OMSLAG

U heeft ongetwijfeld gemerkt dat er bij de zomeruitgave van het maandblad iets vreemds met de omslag aan de hand was.

In plaats van het gebruikelijke chloorvrijgebleekte papier werd voor de omslag van het vorige nummer een papier met persing gebruikt.

Door een fout in de etikettering van het papier bij de papierfabrikant werd het verkeerde papier bij de drukkerij afgeleverd. Onoplettendheid van de drukker deed de rest. Hiervoor onze welgemeende excuses.

Bureau van de Manakker,
Drukkerij Steenbeek